

PROSPEKT FOR NATURBYEN

NATURBYEN

KOM INDENFOR I NATUREN

Prospektet er udarbejdet af
Brønshøj-Husum Lokaludvalg
& Dansk Bygningsarv

2014

Produceret af
2+1 Idébureau

Foto
Krediteringer ???

Jan. G. Nielsen
Thomas Skjold
Thomas Wilhelm
Jens Christian Elle
IstockPhoto

MINISTERIET FOR
BY, BOLIG OG
LANDDISTRIKTER

NATURBYEN

Tryksagen er miljømærket:

PROSPEKT FOR NATURBYEN

Side 02 **Velkommen til Naturbyen**

Side 04 **Vestvolden og Utterslev Mose**

Side 06 **Byen omkring**

Side 08 **Hvad skal vi med Naturbyen?**

Side 10 **Hvem vil bruge Naturbyen?**

Side 12 **Hvor mange vil besøge Naturbyen?**

Side 16 **Formidling i øjenhøjde**

- Formidlingsspor
- Formidlingsprincipper
- Aktiviteter

Side 22 **Hvad vil udgøre Naturbyens fysiske rammer?**

- Hvor skal Naturbyen bygges?
- Den arkitektoniske vision
- Byggeklodserne / rumprogram
- Bæredygtigt byggeri

Side 30 **Ugens gang i Naturbyen**

Side 32 **Forskellige brugerbehov - fleksibel servicering**

Side 34 **Sådan drives Naturbyen**

- Ejerskab
- Driftsorganisation

Side 41 **Hvad koster det at etablere Naturbyen**

Side 44 **Vurdering af anlægsøkonomi**

Side 50 **Det videre arbejde**

VELKOMMEN TIL NATURBYEN

I Naturbyen bliver man
budt indenfor til en lærerig
og unik naturoplevelse.

Her vokser byen
og naturen sammen.

Her kan unge og gamle
opleve naturen i øjenhøjde.
Her lærer byens borgere at
pleje og tage vare på naturen.

Kom indenfor i naturen.

Vi befinder os i krydsfeltet mellem to enestående kulturlandskaber kun fem kilometer fra Københavns Rådhusplads. Vestvolden er landets største fortidsminde, og rummer ud over de kulturhistoriske attraktioner et stort potentiale, når det gælder naturoplevelser og friluftsliv. Utterslev Mose er et forgrenet mosestrøg med 93 hektar åbent vand og 230 hektar bynær natur og er næstefter Naturpark Amager det største grønne område i København.

Vi befinder os også lige der, hvor to af Københavns udsatte byområder grænser op til hinanden. Voldparken og Tingbjerg er begge udfordret af arbejdsløshed, utryghed og nedslidte byfunktioner.

Helt præcis befinder vi os på den tidligere Voldparken Skole. En kreds af lokale ildsjæle, Områdefornyelse Husum og Brønshøj-Husum Lokaludvalg har siden 2008 transformeret den nedlagte skole til EnergiCenter Voldparken. Nu summer stedet igen af liv med mere end 50 lokale foreninger, 450 børnehavebørn, et frivilligcenter og en stærk socialøkonomisk virksomhed. EnergiCenter Voldparken er i en rivende udvikling og har en vigtig funktion som lokalt forsamlingssted for kulturelle aktiviteter, sundhedsfremme og idræt.

EnergiCenter Voldparkens fjerde ben er Naturbyen. Brønshøj-Husum Lokaludvalg besluttede i efteråret 2012 at prioritere arbejdet med at projektere etableringen af et bynaturcenter. Med støtte fra byfornyelseslovens forsøgs- og udviklingsmidler blev der mulighed for at sætte fulde sejl på projektet. Et projektteam bestående af medarbejdere fra Lokaludvalgets sekretariat og konsulenter fra Dansk

Bygningsarv har med assistance fra Områdefornyelse Husum haft ansvaret for at udarbejde nærværende projektprospekt for Naturbyen. En styregruppe bestående af repræsentanter fra Lokaludvalget, København Kommunes Børne- og Ungdomsforvaltning, EnergiCenter Voldparken og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter har undervejs vejledt og inspireret projektteamet.

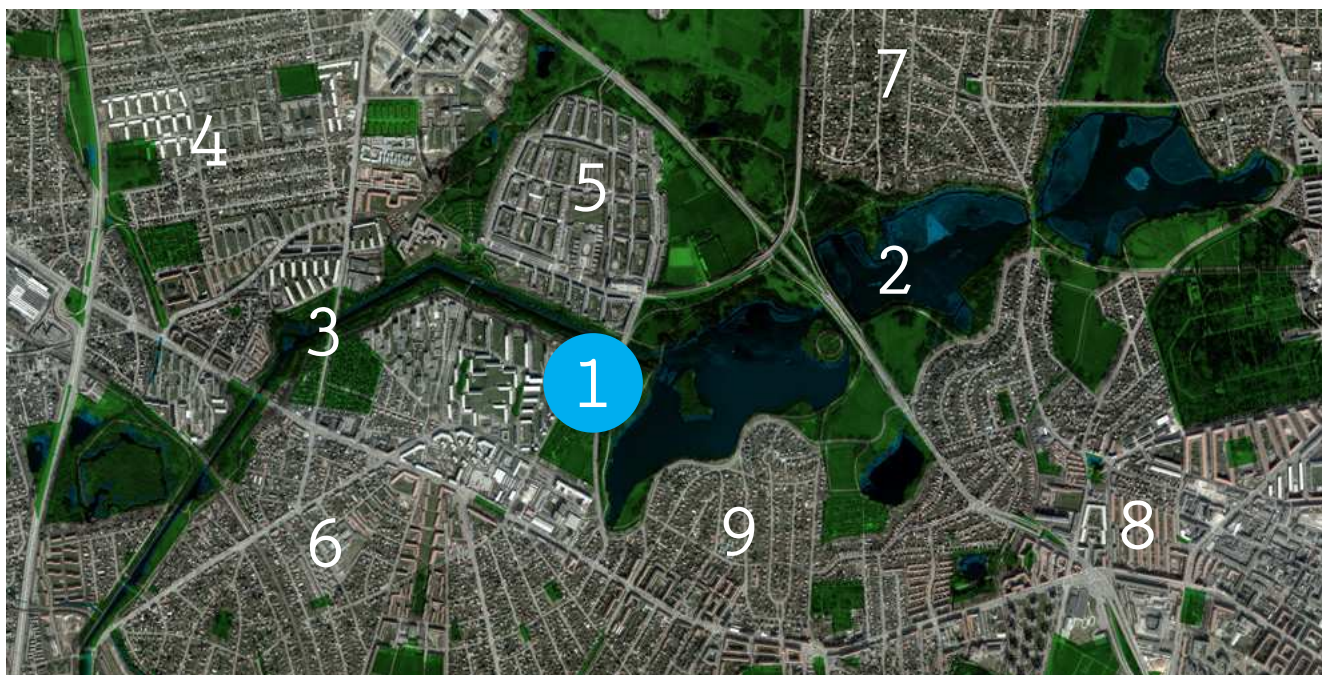
Nu foreligger resultatet af arbejdet med at indkredse idéen om Naturbyen; stedets profil, identitet, mission, formidlingstemaer, målgrupper, arkitektoniske visioner samt et bud på en driftsmodel. Formålet med dette arbejde er at præsentere et samlet og kvalificeret bud på et bynaturcenter på EnergiCenter Voldparken, uden dog i detaljer at foregribe, hvordan bygninger og uderum skal designes.

Bag os ligger et stort arbejde med interviews, møder, workshops og casebesøg. Foran ligger et prospekt, som vi er stolte af at præsentere. Vi synes, det er lykkedes i ord og billeder at beskrive et sted, som ikke alene kan skabe store muligheder for et udsat byområde, men også være et attraktivt naturpædagogisk tilbud for Københavns børn og unge, samt et formidabelt udflugtsmål for alle, der søger naturoplevelser, legerum, friluftaktiviteter og kulturhistoriske vandringer. Naturbyen er en unik mulighed for at give naturen og lokalområdet et tiltrængt kvalitetsløft, og derigennem fremme sundhed, social interaktion og dannelse af nye fællesskaber – til gavn for hele hovedstaden.

Brønshøj-Husum lokaludvalg, december 2014

VESTVOLDEN OG UTTERSLEV MOSE

To enestående naturområder midt i Hovedstaden

- 1. Naturbyen
- 2. Utterslev Mose
- 3. Vestvolden
- 4. Herlev
- 5. Tingbjerg
- 6. Husum
- 7. Gladsaxe
- 8. Bispebjerg
- 9. Brønshøj

Det københavnske ferskvandssystem har sin helt egen dramatiske og fængslende kulturhistorie. De naturlige vandløb og vådområder har igennem tiderne været genstand for voldsomme indgreb og et af de steder, hvor historien bliver særlig interessant er netop der, hvor vi foreslår at etablere Naturbyen. Både Vestvolden og Utterslev Mose er en del af Københavns Befæstning, og vandet vartil omkring 1920 tiltænkt en særlig rolle med at adskille byen fra fjendtlig indtrængen. I kølvandet på befæstningsperioden kom der i stigende grad fokus på områdernes rekreative kvaliteter, og Utterslev Mose blev etableret som moderne naturpark i 1943.

På samme tid var der fuld gang i byudviklingen. Parcelhuskvarterer, almene bebyggelser og industriparkerne bredte sig med stor hast i landskabet. Spildevandet fra de private husholdninger og industrien fandt hurtigt vej til de ferske vandmiljøer og medførte i 1960'erne en egentlig forureningskatastrofe i Fæstningskanalen og Utterslev Mose. Selv om der siden er blevet gjort meget for at mindske udledningerne, lider disse vandområder stadig under en vand-

”Målet er at skabe et København, hvor vandet i byens søer, vandløb og langs kysten er rent samtidig med, at vi gør naturen mere attraktiv for friluftsliv, turisme og københavnere i deres hverdag og sikrer, at alle har adgang til grønne områder med rent vand

Den Blå By / Københavns Kommunes vandhandleplan

kvalitet, der ifølge Statens vandplaner officielt er betegnet som værende af dårlig økologisk tilstand. Inden for det næste årti skal der derfor ske en omfattende naturgenopretning for at leve op til vandrammedirektivets målsætning om, at alle vandområder skal have en god økologisk balance.

I dag findes der i Utterslev Mose meget store bestande af brasen og skalle, ferskvandsfisk som netop trives i de næringsbelastede vandmiljøer. Ikke desto mindre er disse fisk hvert år i forbindelse med det årlige Mosetræffet kilde til stor begejstring, når området børn får mulighed for at opleve dem på helt tæt hold.

Bevæger vi os op over vandfladen byder Utterslev Mose på en varieret, bynær natur med skov, krat, overdrev, vilde stauderenge, kærømråder og rørskove, mens Vestvolden er et meget ungt økosystem, der rummer vigtige biologiske værdier og værdifulde habitater som f.eks. Kagsmosen. Både Utterslev Mose og Vestvolden er fredet. Plejeplanerne for begge områder har derfor opmærksomhed på behovet for at bevare, pleje og udvikle de mange forskellige naturtyper samt styrke den biologiske mangfoldighed. Selv om naturværdierne er under pres af forurening og tilgroning, repræsenterer Vestvolden og Utterslev Mose et varieret natur- og kulturlandskab med et stort potentiale for den, der søger unikke naturoplevelser.

DEN SAMMENHÆNGENDE BY

Naturen og friluftslivet som løftestang for det gode byliv og den bæredygtige byudvikling.

EnergiCenter Voldparken er i det helt nære perspektiv omkranset af de almene boligområder Voldparken og Tingbjerg, der tilsammen udgør ét af Københavns seks udsatte byområder. Heromkring breder der sig et udstrakt landskab af parcelhuse, haveforeninger og grønne områder. Brønshøj-Husum er på mange måder en sammensat bydel.

Både den almene boligsektor og de kommunale forvaltninger har stort fokus på indsatser, der kan forbedre Tingbjerg og Voldparkens omdømme og tage hånd om de mange sociale udfordringer. Kommuneplanstrategien sigter mod at transformere det udsatte byområde til et attraktivt byudviklingsområde, så det bliver en både socialt og fysisk sammenhængende del af København. Dette skal blandt andet ske ved at skabe flere faciliteter i området, der kan danne ramme for, at folk fra forskellige kvarterer kan møde hinanden, få fælles oplevelser og sammen få ting til at ske.

Naturen har traditionelt ikke spillet nogen nævneværdig rolle i den boligsociale indsats, men meget tyder på, at der er ved at ske et skifte i forståelsen af naturens rolle som løftestang for den boligsociale indsats. Etableringen af dyrkningshaver har inden for de seneste par år vist sig som en frugtbar vej til at engagere og involvere beboerne. Naturens potentiale er fra forskningshold ganske veldokumenteret, når det gælder om at minimere de risikofaktorer, som karakteriserer socialt udsatte borgere. Denne viden er nu i forbindelse med Naturplan Danmark og den nye nationale friluftspolitik blevet omsat til konkrete programmer, der skal fremme friluftsliv og naturoplevelser for blandt andet socialt udsatte.

Vestvolden har ud over den fysiske adskillelse af Husum og Tingbjerg også været en mental barriere for beboernes omgang med hinanden. Frederikssundsvej er ligeledes en både fysisk og mental grænse mellem Husums nordlige del, hvor de almene boliger dominerer, og Husums store sydlige del, hvor parcelhusene dominerer. EnergiCenter Voldparken er placeret i grænselandet mellem de forskellige byområder og har ambitionen om at være samlingspunktet for bydelens borgere. Med Naturbyen understøttes denne ambition med en række stærke oplevelses- og aktivitetstilbud, der har styrke til både at tiltrække lokalområdets beboere, bydelens borgere og hovedstadens natur- og oplevelsesglade indbyggere.

Naturbrugere er sundere, fysisk stærkere og mindre stressede. Børn, der kommer meget i naturen, er mindre syge, dygtigere motorisk, stærkere, smidigere, har lavere BMI, er bedre til at koncentrere sig og leger mere kreative lege”

Niels Ejbye-Ernst, m. fl. 2014

HVAD SKAL VI MED NATURBYEN?

EN REALISERING AF NATURBYEN VIL GIVE KØBENHAVN:

Aktiv naturformidling tæt på byen. Naturbyen vil med sine vandlaboratorier, fiskebassiner og friluftaktiviteter skabe et unikt naturformidlingstilbud for byens børn og voksne. Hvad enten der er tale om en flok børnehavebørn, en skoleklasse eller familier på weekendbesøg, skal Naturbyen begejstre med sine formidlings- og aktivitetstilbud, der strækker sig fra de lune udstillingslokaler, over byens bedste vandnaturlegeplads til de mange naturrum langs volden og mosen.

Større social sammenhængskraft. Naturbyen tilbyder oplevelser med fællesskabet i centrum. Her mødes borgere på tværs af alder, etnicitet og social baggrund og får oplevelser i og forståelse for naturens værdier. Ved at engagere lokale borgere i driften og udviklingen af faciliteter og aktiviteter kan integrationen styrkes og trygheden i lokalområdet øges, fordi borgere tager ejerskab for stedet og får kendskab til hinanden. En indsats, der også har stor effekt i forhold til at fremme den generelle sundhedstilstand. Naturhjælpernes værksted er en del af dette.

Øget biologisk mangfoldighed. Naturbyen skal også være et aktivt centrum for initiativer, der direkte skaber en rigere natur. Naturbyen skal være med til at vise en ny vej i forvaltningen af de bynære naturområder ved at engagere og involvere skoleelever, institutioner, foreninger, lokale ildsjæle samt udsatte borgere i naturplejen.

Forbedret lokalomdømme. Naturbyen skal være med til at sætte bydelen Brønshøj og området EnergiCenter Voldparken på københavnernes mentale bykort. Naturbyen skal bidrage til at gøre området kendt og eftertragtet for udefrakommende samtidig med, at Naturbyen skaber en stærk lokal stoltheds- og ejerskabsfølelse.

VARTEGN

Naturbyen skal tiltrække besøgende fra hele regionen. Stedet har en klar ambition om at løfte sig over det lokale.

Her kan alle få en spektakulær naturoplevelse, som de kan tage med sig hjem.

HVEM VIL BRUGE NATURBYEN?

Naturbyen skal favne bredt og henvende sig til primært fire forskellige målgrupper, som afspejles i befolkningen i lokalområdet, det resterende København og omegnskommuner.

Skoleklasser er den primære målgruppe i hverdagen. Naturbyen vil tilbyde elever og lærere en række aktivitetspakker, der understøtter de faglige målsætninger og tager udgangspunkt i en sansekongret tilgang til læring i unikke læringsrum, der stimulerer elevernes forskellige læringsstile og understøtter forskellige emner og temaer.

Børnehaver og vuggestuer kan bruge Naturbyens udearealer i kombination med Vestvoldens og Utterslev Moses naturrum til at skabe spændende naturoplevelser. Særligt fiskedammene, den interaktive vandlegeplads, bålhytterne og det overdækkede madpakkested vil være attraktive tilbud til de 0-6 årige og deres pædagoger. Daginstitutionerne får med Naturbyen et område med attraktive faciliteter fra legeplads til offentligt tilgængelige toiletter og overdækket arealer til madpakkespisning.

Børnefamilier og bedsteforældre med børnebørn kan benytte Naturbyen som udflugtsmål for en fælles og aktiv naturoplevelse for hele familien. Stedet er attraktivt, fordi det er tilgængeligt i mere end én forstand: for den travle københavnerværelse, som måske ikke har en bil, vil det være nemt at komme til, og "naturfremmede familier" får en bynær og god "begynder-naturoplevelse". Alt efter vejret kan man vælge de mange indendørs oplevelsestil-

bud eller udstyres til at give sig i kast med et af de mange spor, som udgår fra Naturbyen. Naturlegepladsen er derudover et attraktivt oplevelsestilbud, hvor børnene kan lege, mens forældrene bliver klogere på Utterslev Moses dyreliv, eller blot nyder en kop kaffe i caféen.

Foreninger og grupper kan bruge Naturbyens faciliteter til at berige og udvikle deres foreningsaktiviteter. Undervisnings- og laboratorielokalerne, udekøkkenet og bålhytterne samt formidlingssporene kan alle danne en ny og attraktiv ramme for foreningerne og klubbernes aktiviteter. Den tætte tilknytning til områdets foreninger og netværk giver også mulighed for, at disse er med til at udvikle Naturbyens faciliteter, aktiviteter og formidlingsformer.

FAKTA: Der er i alt ca. 24.000 børn i alderen 0-6 år i Københavns Kommune, mens der er ca. 49.000 skolebørn i Københavns Kommune. Af skolebørnene går 69 procent af dem i folkeskole, mens 27 procent går i privatskole.

GODE RAMMER FOR "BEGYNDER-NATUROPLEVELSE"

London Wetland Centre har med simple greb skabt trygge rammer for hele familien, der skal "lære at være i naturen". Ved at indrette et lille hus tæt ved vandet som en dagligstue, hvor familien kan sidde på stole bag glasset, har de lavet en glidende overgang mellem ude og inde. Her understøttes oplevelsen af naturen med bøger og anden information om det, som de kan se i naturen. Der er tilmed installeret et lille kamera i vandet, der fører de besøgende endnu tættere på dyrelivet og formidler oplevelsen igen - nemt et velkendt medie i form af en fjernsynsskærm. Inde-ude oplevelsen giver ud over en tryk indføring i naturen ligeledes de besøgende en varierende og anderledes naturoplevelse. Selve huset er simpelt og robust og kræver ikke stort vedligehold.

Fuglekiggerhuset er blot ét element i London Wetland Centre, hvor også andre sanser kommer i brug fx med de små fiskedamme, hvor børnene kan røre ved fisk og krabber.

HVOR MANGE VIL BESØGE NATURBYEN?

Naturbyen vil ligge i et tæt beboet område med mange potentielle besøgende inden for en kort afstand.

Et estimeret skøn er, at Naturbyen årligt vil have 19.000 - 23.000 besøgende. Særligt tre forhold gør sig gældende for besøgstallet: Udsigten til flere børn i fremtiden, implementeringen af folkeskolereformen og den geografiske beliggenhed.

FLERE BØRN I FREMTIDEN

Hovedstadsområdet vil opleve en massiv vækst i antallet af både børnehavebørn (3-5 år) og skolebørn (6-16 år) i de kommende år. På den korte bane vil det særligt være antallet af skolebørn, som stiger, men fra 2020 vil der være en stor stigning i antallet af børnehavebørn. I alt estimeres det, at der i 2040 vil være ca. 155.000 børn i alderen 3-16 år i de fem kommuner, hvilket er 47.000 flere end i dag.

EN SKOLEREFORM MED MULIGHEDER

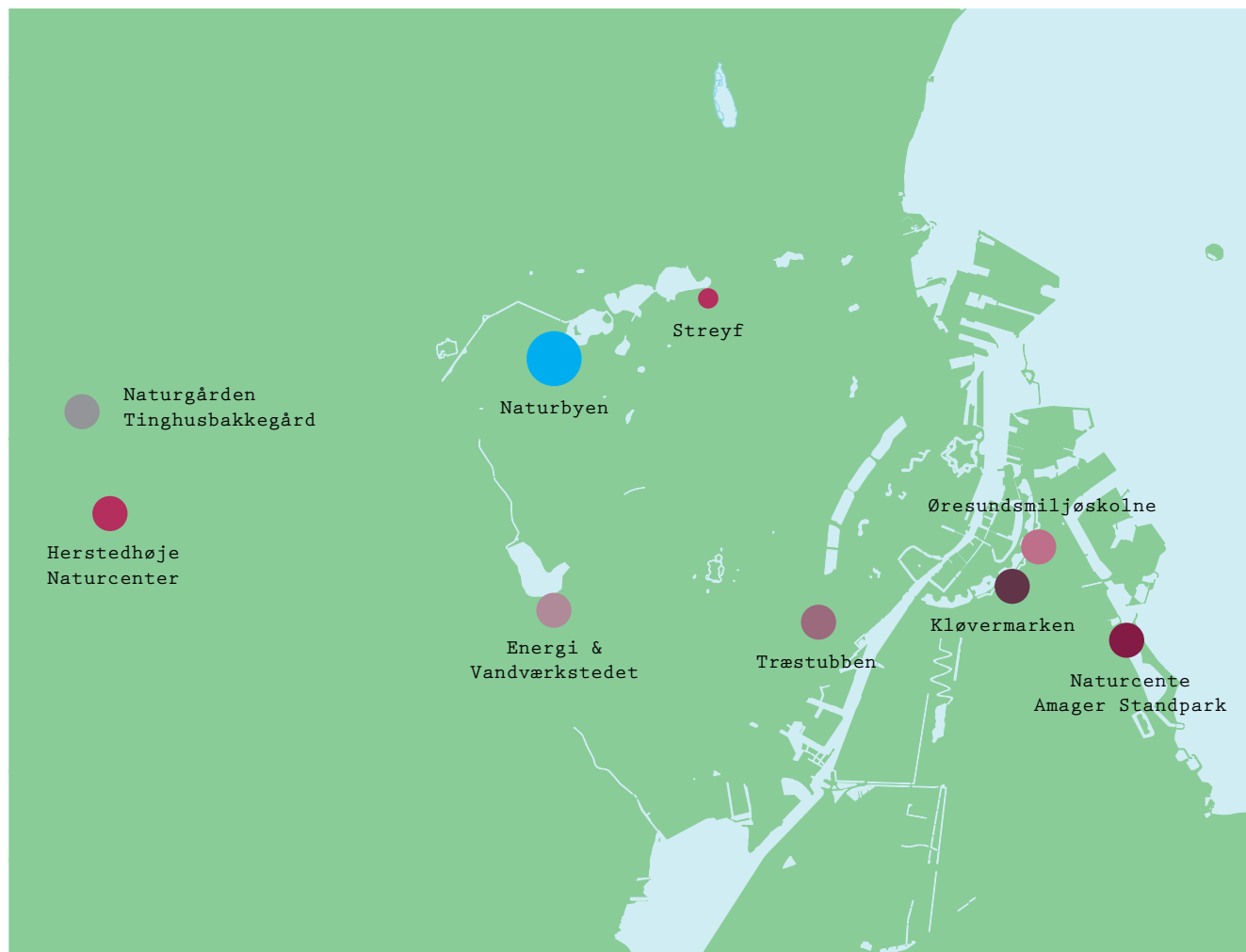
Fra og med skoleåret 2014/2015 reformeres folkeskolen. Der stilles nye krav til leg og læring, skoledagen er blevet længere, og der skabes bedre muligheder for heldagsarrangementer. Undervisningen skal være varieret, og klassisk tavleundervisning kombineres med nye læringsmiljøer. Motion og bevægelse er en integreret del af skoledagen og fordrer udeaktivitet. Skolen skal desuden i højere grad samarbejde med og bruge det omkringliggende samfund. Alt i alt har reformen skabt et øget behov for alternative læringsmiljøer, der kan rumme de mange nye aktiviteter. Naturbyen vil være et oplagt sted at udfolde folkeskolereformens visioner om en mere aktiv skoledag.

EN FORDELAGTIG BELIGGENHED

Naturbyen vil være beliggende i et tæt befolket område med et stort opland. Naturbyen i Husum vil være et attraktivt besøgstilbud for de mange beboere i nærområdet, særligt i weekender og ferier. Samtidig er der ganske kort afstand til københavnske nabokommuner, og Naturbyen vil derfor også blive et besøgstilbud for såvel skoler, institutioner som borgere i Rødovre, Gladsaxe og Herlev Kommune. Det giver mulighed for en række stærke samarbejdsaftaler og et tilbud, som vil gavne flere af hovedstadskommunerne.

Her ses Danmarks Statistiks fremskrivning af skole- og institutionsbørn i København, Herlev, Gladsaxe, Rødovre og Frederiksberg kommuner over de næste år.

På baggrund af Naturbyens befolkningsmæssige opland, ovenstående forudsætninger og Naturbyens besøgs kapacitet i øvrigt estimeres det, at Naturbyen vil have et årligt besøgstal på 19.000 - 23.000.

FAKTA: Naturbyen vil på grund af sin centrale beliggenhed i Hovedstadsregionen få et stort lokalt opland og mange potentielle besøgende. Bare inden for 30 minutters kørsel bor der 284.631 0-16 årige. børn.

De besøgende fordeler sig på følgende måde:

13 - 16.000 besøgende fra skoler og offentlige institutioner

Som primært vil besøge Naturbyen i hverdage og ferier. Det forventes at op mod 75 børn og unge vil besøge Naturbyen på en typisk hverdag.

11 - 14.000 private besøgende.

Som vil besøge Naturbyen i weekender og ferier. Det forventes at op mod 90 personer vil besøge Naturbyen på en typisk feriedag.

Naturbyens formidlingsindsats bliver tilpasset de forskellige målgrupper alt efter behov, i form af bemandede heldagsbesøg, selvbetjent heldagsbesøg med lånt grej eller selvbetjent uden særlige krav. Læs mere om forskellige brugerbehov og den fleksible servicering på s. (her laves der henvisning til rette sidetal efter lay-out).

Analysen af oplandet viser, at Naturbyen på sigt har potentiale til at tiltrække måske 30 % flere besøgende, hvilket Naturbyens fysiske rammer skal kunne rumme. Det foreslåede besøgstal afspejler imidlertid et passende antal ift. den beskrevne driftsorganisation.

INVOLVERING

Naturbyen er et gøre-sted!
Her er det eksperimenterende
og legende i fokus.
Her er man ikke bare tilskuer,
men bliver en del af stedet
og involveret i aktiviteter
som en del af formidlingen.
Dette skal resultere i, at man
har lyst til at komme igen,
da man har været med til at
skabe noget, og dermed har
efterladt lidt af sig selv.

FORMIDLING I ØJENHØJDE

De fysiske elementer i formidlingen er enkle og solide og kræver mindst mulig vedligehold. Massivt træ og robuste elementer, der kan bruges af mange og ikke kræver hyppig udskiftning eller opdatering. Rustikke materialer, som børnene kan røre ved og bruge aktivt, passer ind i Naturbyens koncept omkring den inddragende og sanseorienterede oplevelse. Her skal materialerne kunne holde til noget.

Ferskvandselementet spiller en helt central rolle i Naturbyens formidlingskoncept. Uanset om det drejer sig om regnen, der falder på taget, spildevandet fra caféen og laboratoriet, akvarievandet eller vandet fra fiskedammene, så skal alle rør, pumper og renseanlæg fremhæves som en del af oplevelsen og som et vigtigt læringselement.

FORMIDLINGSSPOR

Ved at tænke i formidlingsspor kan skoleklasser og andre brugergrupper være i Naturbyen på samme tid og pladsen og ressourcerne udnyttes optimalt. Formidlingssporene samler aktiviteter, viden og fokusområder i temaer, så de besøgende aktivt kan lære om og opleve natur- og kulturhistorien på Vestvolden og i Utterslev Mose. Formidlingssporene udspringer alle fra udstillingssområdet og fører derfra videre ud i naturen. De natur- og kulturhistoriske spor i landskabet er grundfortællingen, som kan inddeles i fem forskellige spor.

Livet i vandet. Her kommer man helt tæt på ferskvandets kredsløb, forurening og dyreliv. Turen starter i udstillingsslokalet, bevæger sig gennem de udendørs fiskedamme og fører ud til områdets vådområder, hvor man mødes af fortællinger og muligheden for at tage prøver og fange fisk, som kan bringes med tilbage til Naturbyens laboratorium.

Vestvoldens kulturhistorie. Her er der fokus på det enorme militære anlæg, der strækker sig 14 km mod Køge Bugt. Mellem Naturbyen og Kagsmosen befinder der sig en række spektakulære bygningsværker, der både rummer spændende historier og giver mulighed for at gå på opdagelse i de grottelignende rum.

Plantesporet har fokus på at formidle områdets flora og give indsigt i, hvilke planter, der gror i området. Pantesporet formidler også, hvilke dele af naturen, der kan spises med fx registrering af flora og kortlægning af gode sanketure mv.

Dyresporet, giver brugerne mulighed for - via en række særlige naturrum og formidlingsstationer - at komme helt tæt på områdets dyreliv.

Motionssporet. Løbere, vandrere og andre motionister har mulighed for at udfolde sig på unik og alsidig rute langs Vestvolden, Gyngemosen og Utterslev Mose.

Hvert spor har sin egen farvemærker, som angiver både den tilhørende zone i udstillingen samt skiltning på ruter ude i landskabet. Den parallelle fremstilling af fortællingerne giver de besøgende mulighed for selv at vælge og kombinere tilbud og aktiviteter, som passer til formålet med besøget.

ZONEINDELINGER FOR FLOW

Islington Ecology Centre spreder sig over en større område og rummer både en bygning til undervisning og ophold, en mindre lukket park samt et større grønt område, der binder centret til byen ved at være rekreative rum og gennemgangsarealer for lokale. De forskellige zoner giver et flow mellem centrets oplevelsestilbud, hvor besøgende kan udvælge hvilke områder og aktiviteter de ønsker, og de kan vende tilbage og prøve nye ting. Særligt legepladsen ved indgangspartiet tiltrækker mange børnefamilier og bedsteforældre med børnebørn, hvor skoleklasser benytter centret og den lille have. Her vender flere børn tilbage med deres forældre i weekenden efter at have været på centret med skolen, og det skaber ligeledes et flow mellem brugergrupper.

FORMIDLINGSPRINCIPPER

Formidlingssporene skal formidles til de besøgende på en måde, der udover at give dem viden og oplevelser, også giver mulighed for individuel tilpasning og involvering. Naturbyens formidling er formet ud fra følgende centrale principper inden for formidling af natur og kulturarv:

At samle og sprede i rum, så formidlingen ses i et perspektiv, der rækker ud over bygningen og ud i naturen. Udstillingen giver en samlet introduktion til området og formidlingssporene, men det er også vigtigt at sikre en god sammenhæng og forbindelse til eksisterende ruter og formidlingsrum i landskabet.

At koncentrere og udbrede i tid. Det vil sige, at de besøgende skal kunne få adgang til den nødvendige information og viden på det tidspunkt, de har behov for den. Udstillingen giver adgang til information i åbningstiden, og hele året og døgnet rundt er udendørsfaciliteterne foran udstillingsbygningen samt ved Utterslev Mose og Vestvolden tilgængelige. Digital information som fx hjemmeside og sociale medier samt trykte publikationer og brochurer skal give de besøgende mulighed for at danne sig et overblik over området og det, der tilbydes dem på stedet, både før, under og efter besøget. Dermed kan Naturbyens formidling også udbredes i sin varighed.

At tilpasse sig og udfordre publikum. Naturbyen som destination giver mulighed for personlig betjening. De besøgende skal dog primært serviceres med vægt på selvbetjening gennem hands-on aktiviteter, som eksempelvis ses på Geocenter Møn, i kombination med traditionelle trykte medier som plancher og brochurer. Selvbetjening betyder i dette tilfælde involvering, hvor de besøgende bliver aktive deltagere i skabelsen af deres egen oplevelse. Enkelte digitale elementer og installationer kan understøtte dette for en samlet helhedsoplevelse. Formidlingen udarbejdes, så alle målgrupper kan få noget ud af besøget, hvilket kan ske gennem en inddeling i zoner eller en klar markering af de enkelte formidlingsspor .

NATURBYENS AKTIVITETER

I det følgende præsenteres en række af de aktiviteter, som Naturbyen skal være kendt for. Listen af aktiviteter er blevet til gennem workshops, talrige besøg til natur-skoler og naturcentre og i kraft af samtaler med fagfolk.

Naturbyens bygninger rummer i sig selv et stort oplevelsespotentiale. Udstillingen, naturhjælpernes værksted, laboratoriet, cafeen, butikken samt bygningernes materialevalg, gør Naturbyen til et sted, der er spændende at besøge. Bygningerne rummer:

- Ankomstområde, der inviterer de besøgende indenfor og præsenterer dem for stedets muligheder.
- Café med udsigt over udearealerne. Her sælges kaffe, kolde drikke og lette måltider produceret i EnergiCenter Voldparkens produktionskøkken. Der kan forudbestilles picnicurve og købes snobrødsdej.
- Butik hvor man kan købe og leje grej og få relevant informationsmateriale samt kort over området.
- Permanent udstilling, der formidler Vestvolden og Utterslev Moses kulturhistorie og naturværdierne i området samt tematiserede særudstillinger.
- Formidling af bygningernes materialevalg og tekniske installationer
- Veludstyret ferskvandslaboratorium med store bassiner, der giver mulighed for at undersøge dagens fangst.
- Fleksible rum til undervisning og kortvarige ophold forud for oplevelser og undervisning i naturen.
- Offentligt tilgængelige toiletter.

Naturbyens udeareal rummer en mangfoldighed af friluftsfaciliteter og aktivitetsmuligheder fra bynaturrummet, som danner indgang fra Kobbelvænget til bålhytten, fiskedammene og naturlegepladsen i området mellem Vestvolden og det bebyggede område.

- En af Københavns bedste naturlegepladser
- Fiskedamme i børnehøjde, hvor man kan røre en fisk eller se, hvordan den lever under overfladen.
- Aquaponiske byhaver, hvor skidtfisk fra Utterslev Mose udskiller næring til dyrkning af urter og grøntsager.
- Udekøkken og bålhytter, der fx kan bruges af foreningslivet og som ramme om naturskoleundervisningen til tilberedning af mad baseret på råvarer sanket i naturen.
- Byggeplads med arbejdsborde til arbejde med træ, reparationer af udstyr og lignende.
- Markedsdage og løbende arrangementer i tråd med sæsonen.

FÆLLESSKABELSE

Naturbyen har en social samlingskraft. Her kan man på tværs af alder lære om og opleve naturen helt tæt på og i samarbejde med hinanden. Her er man sammen om oplevelsen, men også sammen om at skabe ny viden, som man tager med sig hjem.

TILGÆNGELIGHED

Naturbyen bringer os tæt på naturen. Den inviterer os indenfor og giver en særlig oplevelse af den bynære natur som vi ikke får nogen andre steder.

Formidlingen og besøget skal være imødekommende for alle besøgende, og medvirke til at give en god begynder-natur-oplevelse.

NÅR BYNATUR BLIVER BLIKFANG

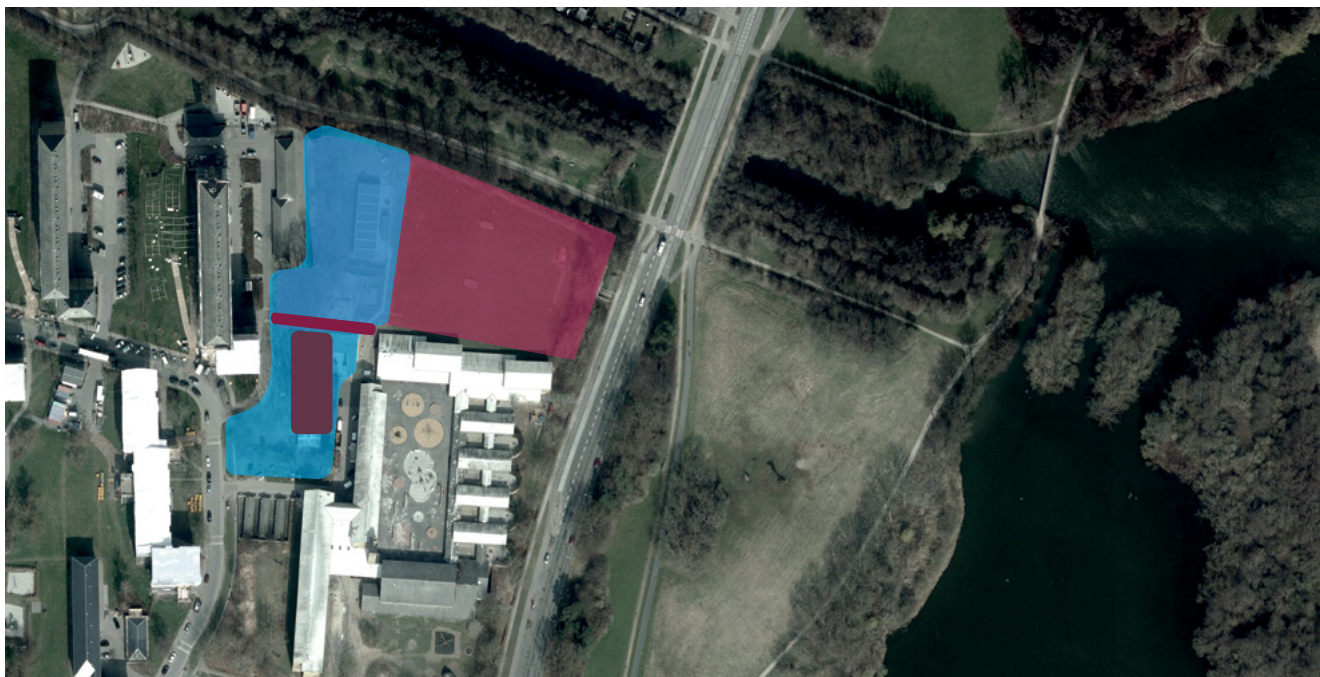
FARM:shop er et lille sted i London, der dog med et sikkert designgreb og anderledes koncept tiltrækker mange besøgende. Udover kontorer på 1. sal består stedet primært af en café, hvor besøgende kan købe måltider lavet af de ting, som stedets brugere selv dyrker. Det aquaponiske system er blikfang i stedets café, hvor fisk i store bassiner udskiller næring til dyrkelse af forskellige slags grønsager som salat og krydderurter. Bassinerne giver caféen en særlig æstetik samt en anderledes oplevelse. Sammen med et unikt og fængende navn har det fået stedet i flere guidebøger og artikler og giver FARM:shop gode samarbejds muligheder såvel som stor opmærksomhed.

Formidlingsaktiviteter i naturen formidler områdets natur og kulturhistorie på underholdende og lærerig vis:

- Oplevelsesruter som fx en naturskattejagt, løberuter, sanketure mv. i tråd med udstillingens temaer.
- Oplevelsesaktiviteter med etablering af formidlingsposter, fx ved vandet, hvor der udtages bundprøver til senere analyse i laboratoriet
- Forskelligartede events, der viser alt det sjove, man kan gøre i naturen.
- Kanosejlad i Fæstningskanalen (når den er blevet oprenset og indrettet hertil)
- Naturplejeaktiviteter på Vestvolden og Utterslev Mose.
- Kulturelle events i de militære magasiner.
- Naturvejlederarrangementer i samarbejde med både lokale foreninger og de store naturorganisationer.

NATURBYENS FYSISKE RAMMER

HVOR SKAL NATURBYEN BYGGES?

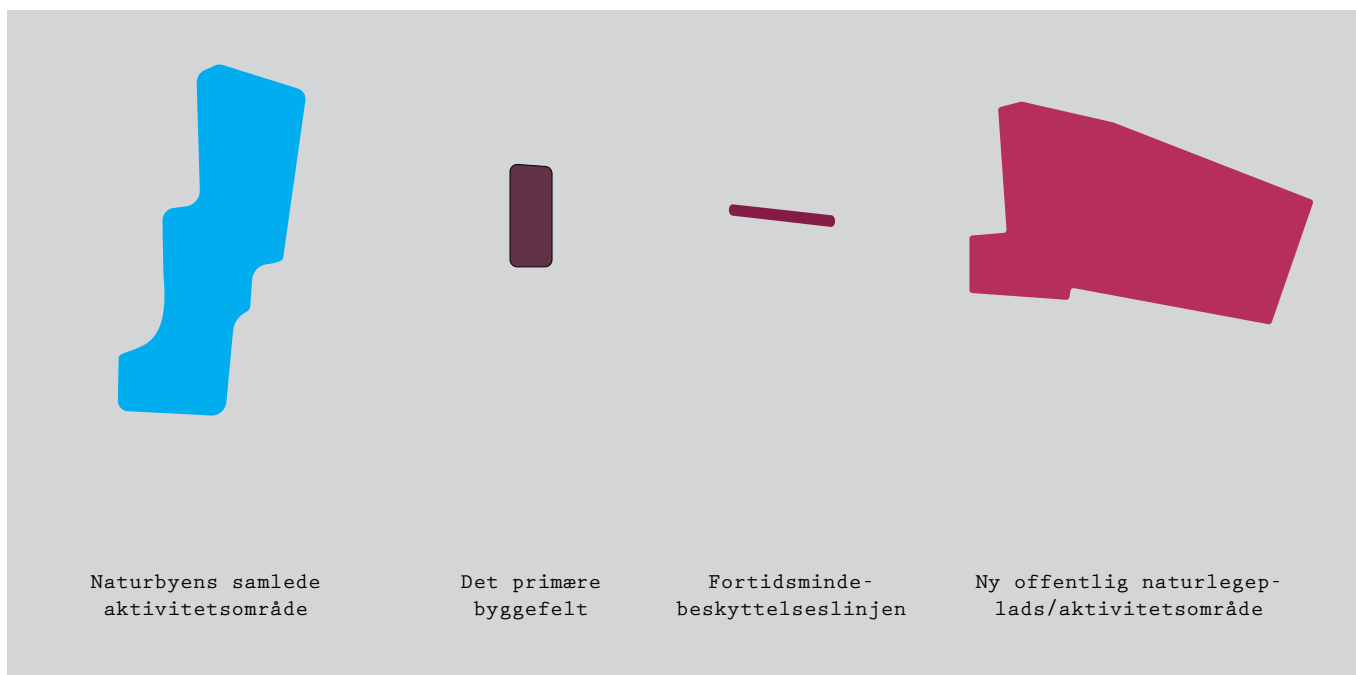
I forbindelse med etableringen af en ny idrætshal på EnergiCenter Voldparken blev der udarbejdet et lokalplansforslag med et byggefelt til et kommende naturcenter. Byggefeltet løber fra indkørslen til hovedindgangen langs den vestlige matrikelgrænse og grænser mod nord op til det store rekreative område, der befinder sig inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen.

DEN ARKITEKTONISKE VISION

Naturbyen er mere end summen af stedet og bygningerne - det er en stemning. Her opfattes landskab og bygningskroppe som en samlet helhed, hvor nogle aktiviteter orienterer sig indad, mens andre peger ud på omgivelserne.

Naturbyen udformes med respekt for Kay Fiskers skolebyggeri, men komponeres samtidig, så det danner en stærk og nutidig kontrast til skolebygningens lange, lukkede murstensfacade.

Naturbyens sanseligt indbydende, enkle og robuste udtryk understreger stedets filosofi om natur og bæredygtighed, hvilket er present både i forhold til materialevalg og formgivning. Materialerne understreger bygningernes logik: permanente bygninger er for eksempel udført i tunge naturmaterialer som genbrugsmursten, mens fleksible bygninger og halvtage kan være udført i tjæret træ. Bygningen formidler også sine indre kommunikationsslinjer, ved at udstille, hvor vand, el og faldstammer mm. løber, og dermed demonstrerer, hvordan bygningen rent praktisk fungerer.

Naturbyen opfattes som et campus bestående af forskellige elementer som grundmurede bygninger, halvtage, bålhytter, beplantningsmassiver, vandbassiner samt fritliggende mure. Denne struktur tilbyder en bred vifte af varierede rum, der giver plads til brug, læring, leg og fordybelse.

I Naturbyen gradueres grænserne mellem inde og ude i form af mellemzoner. Gennem overdækninger og udestuer bliver udearealerne en forlængelse af undervisningslokalerne og vice versa. Bygningens udformning opbløder dermed grænserne mellem ude og inde.

Ved at inddrage regnvandet, der falder på taget, solen der skinner, vinden der blæser, blomsternes duft og bladene der falder, synliggør landskabet rundt om bygningskroppene de skiftende årstider, vejret, vandet, planterne og dyrelivet. Vandet, der falder på tagene, bliver et aktivt element, når det ledes gennem området til de aquaponiske damme, hvor nyfangede skidtfisk fra Utterslev Mose bruges til undervisning. Når frosten så sætter ind, bliver dammene til skøjtebaner, mens glasruder viser, hvordan fiskene klarer sig gennem vinteren under vandspejlet.

Udearealerne fungerer som en helhed uden for skoletiden, uden synlige opdelinger. Men når børnehaver og skoleklasser indtager området i skoletiden, skal området kunne deles op. Her er ingen trådhegn og galvaniserede låger. I stedet former landskabet naturlige grænser, med træer, buske og overskudsjord fra byggeriet.

Ankomsten til Naturbyen er indbydende og inviterer forbigående ind i sin finurlige verden af værksteder, laboratorier, fiskeudstyr og kanoer. Fra cafeen kan de voksne nyde en fortjent pause fra aktiviteterne, mens børnene trygt kan fortsætte udforskningen af områdets aktiviteter.

Naturbyen og EnergiCenter Voldparken kommer sammen til at danne et markant knudepunkt på Husum-Tingbjergs nye grønne cykelforbindelse, der skærer igennem området. Pladsdannelsen i skæringspunktet bliver Voldparkens nye hjerte: et aktivt grønt og blåt byrum med en multifunktionel belægning, der inspirerer og aktiverer brugere fra begge steder.

MULTIAKTIVITETER I UDENDØRSAREALERNE

Det boligsociale byhaveprojekt Back2Earth har i udendørsarealerne skabt plads til forskelligartet aktivitet. Ved siden af en stor have med drivhus og anlagte bede, er der opført et lille værksted, hvor særligt cykler til personer med handicap kan blive repareret. Ved siden af igen ligger en boldbane, hvor der løbende er liv og latter fra børn og unge, der spiller fodbold. De forskelligartede aktiviteter giver en god synergi, og den enkelte bruger kan let involvere sig i forskellige aktiviteter eller kan opleve det særlige liv på tværs. Den enkelte bruger kan vende tilbage og få en ny oplevelse, fx kan børnene spise og lære om grønsager efter en fodboldkamp og samtidig lære, hvordan man lapper en cykel.

STOLTHED

Naturbyen er et unikt sted for dette lokalområde, hvilket er med til at skabe en stolthed om projektet, og gøre det til noget man har lyst til at vise frem og dele med andre.

Naturbyen viser områdets særlige kvaliteter, og giver gennem disse nye læringer som besøgende kan tage med sig hjem.

det billede har været brugt

BYGGEKLODSENE / RUMPROGRAM

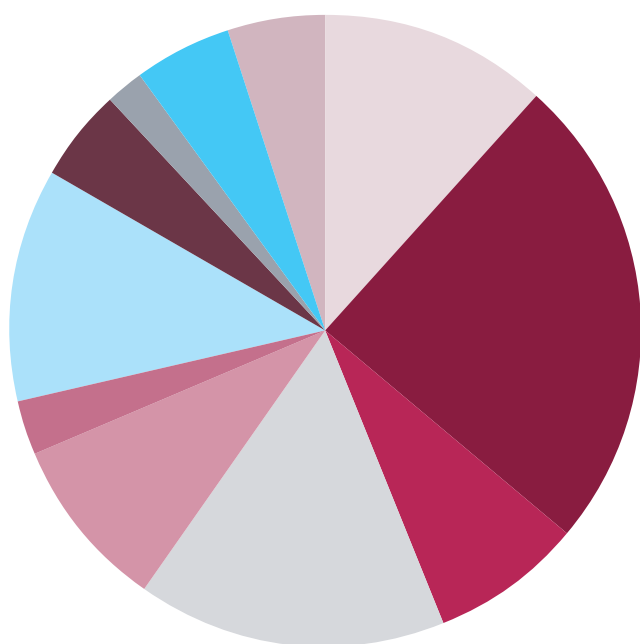
Arbejdet med at omsætte Naturbyens vision til et egentligt rumprogram, der tydeliggør, hvilke konkrete rum, der skal etableres for at løfte opgaven, har været orienteret mod en række forskellige hensyn.

1. Alt, hvad der kan placeres ude, skal placeres ude. For det første, fordi et naturcenter skal stimulere udendørs aktiviteter. For det andet, fordi det er langt billigere at bygge og drifte de udendørs faciliteter. Andre aktiviteter kan foregå i passivt opvarmede arealer eller under halvtag.
2. Intelligente kvadratmeter. Naturbyens målgrupper har forskellige behov, og stedet skal designes, så de enkelte rum opnår størst mulig funktionalitet og fleksibilitet
3. Ingen parallelstrukturer. EnergiCenter Voldparken har centralkøkken og depotrum. Naturbyen skal koble sig til disse faciliteter frem for at bygge nyt.

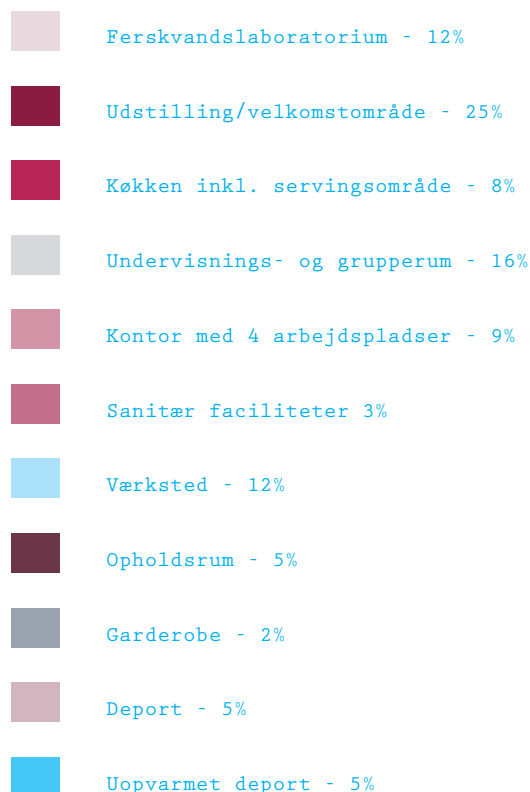
Erfaringer med rumstørrelser og rumtyper fra en lang række naturcentre og naturskoler tegner et tydeligt billede af, hvad det fungerer godt og mindre godt. Samkørt med den særlige vifte af aktivitetstilbud, som skal karakterisere Naturbyen, dannes konturerne af stedets enkelte bestanddele:

FAKTA: Fortidsmindebeskyttelsen og naturbeskyttelseslovens § 18. inklusiv kort og de udfordringer, det giver i forhold til at lave tilstandsændringer inden for zonen.

RUMFORDELING

I alt 640 kvadratmeter

UDSPECIFICERET VIL DET FYSISKE ANLÆG BESTÅ AF:

Opvarmede rum

- Velkomstråde med udstilling og caféområde
- Anretterkøkken og café
- Et stort undervisningsrum, der kan opdeles i to afsnit
- Et vandlaboratorium med indblik til udendørs damme, der kan opdeles i to afsnit
- Kontorfaciliteter – fire arbejdspladser
- To toiletter + handicaptoilet
- Teknikrum
- Garderobe med tørrefaciliteter
- Depotrum
- Værksted til naturhjelperne
- Opholdsrum til naturhjelperne

Ikke opvarmede rum / passivt opvarmede rum

- Terrasse i tilknytning til cafe
- Vækstrum
- Depoter til undervisnings- og friluftsgrej
- Overdækket værkstedsplads
- Overdækket cykelparkering
- Bålhytte
- Bynaturrum

BÆREDYGTIGT BYGGERI

Naturbyen skal være et eksempel på byggeri, der både i anlæg og drift har et minimalt økologisk fodaftryk, hvilket også bidrager til at minimere udgifter til el, vand og varme. Bygningerne skal være eksemplariske og en attraktion for den målgruppe, der interesserer sig for bæredygtigt byggeri og tidssvarende byøkologiske løsninger. Et vugge til vugge (C2C) princip kan med fordel være den bærende designstrategi med målsætninger om, at Naturbyens bygninger og installationer skal:

- bygges af materialer og indrettes med inventar, som er sunde for mennesker og miljø.
- bygges af genanvendte og genanvendelige materialer.
- have et positivt energiregnskab.
- blive et levested for dyr og planter
- aktivt skal rense luften
- genanvende regnvandet og rense det grå spildevand.

Naturbyen vil blive lokaliseret i et område, der i perioder er hjemsogt af en del hærværk og kriminalitet. Som åkanden skal Naturbyen om dagen åbner sig mod omverdenen, og om natten lukke skodderne. Brugen af skodder kan udover det kriminalpræventive aspekt give en klar gevinst i energiregnskabet.

UGENS GANG I NATURBYEN

I ugens løb indtages Naturbyen af mange forskellige typer brugere, som hver især sætter deres præg på omgivelserne. Målrettede formidlingsaktiviteter og brugskoncepter hjælper til at fordele målgrupperne hensigtsmæssigt over tid og sted, så der er plads til, at alle kan få en god oplevelse.

I hverdagens dagtimer er Naturbyen fuld af barnelatter, nysgerrige sjæle og liv. Her benyttes stedet af skoleklasser og dagsinstitutioner til leg og læring, hvor de benytter stedets indendørsfaciliteter som ekstra klasselokale og base. Herfra springer de ud i udendørsoplevelser på enten legeplads eller i Vestvoldens og Utterslev Moses mangeartede naturrum. Måske en klasse af større børn er ude og fiske skidt fisk og måle vandets forurening som del af en heldagspakke med naturvejleder og undervisningsmateriale, mens børnehavebørnene boltrer sig på legepladsen med sjove og anderledes ferskvandsaktiviteter. De mødes under det overdækkede areal og spiser deres madpakker og vasker deres gummistøvler. Personalet og Naturhjelperne tager imod Naturbyens brugere i receptionen, butikken og caféen, og gæsterne kan derudover benytte stedet på egen hånd.

I hverdagens eftermiddags- og aftentimer er Naturbyen præget af foreninger, der på forskellig vis benytter centrets faciliteter. De lokale spejdere og idrætsforeninger benytter stedet som både springbræt og landingsplads for aktiviteter i naturen. Udekøkkenet skaber rammen for fællesmåltider og det ugentlige folkekøkken. Lokale familier fra området benytter udekøkken, bålpladser og overdækkede faciliteter til socialt samvær i naturen. Naturbyen er ubemandet i aftentimerne, men foreningerne kan låse sig ind med låsesystem.

I weekenden summer naturcentret af liv. Lokale børnefamilier og "strøggæster" i form af familier, bedsteforældre med børnebørn og andre naturinteresserede kommer til stedet for at få en oplevelse sammen i naturen. Flere af børnene kender måske til stedet, fordi de har været der med børnehaven eller klassen. Der leges på legepladsen og Naturbyens velkomstområde benyttes som base før og efter ture i området. Der lejes udstyr, så familien kan få fiskestænger og vaders med ud på fisketuren. Når de kommer tilbage købes der brænde og snobrødsdej til picnic. Et par lystfiskere kommer med en spand skidt fisk fra Utterslev Mose, og sætter dem ud i dammene og rørebassinerne. Naturcentrets butik og café er bemandet, og lokale kræfter og borgerne i aktivering giver en hånd med.

I vinterhalvåret ser hverdagene ud som om sommeren, dog er flere af aktiviteterne orienteret omkring indendørsformidling og de overdækkede arealer, hvor bålene flittigt benyttes af stedets forskellige brugere. Hvis vintervejret er til det, er flere af sommerens udendørsaktiviteter byttet ud med isfiskeri, skøjteløb og langrend på Vestvolden. Der er særarrangementer i alle skoleferierne og til de forskellige højtider. Den indendørs udstilling, café/butik samt udendørsarealer, legepladsen og naturområderne er tilgængelige i weekenderne.

FORSKELLIGE BRUGERBEHOV - FLEKSIBEL SERVICERING

Naturbyens formidlingsindsats skal kunne tilpasses de forskellige målgrupper alt efter behov. I ankomstpartiet mødes de besøgende af personalet, som klæder dem bedst muligt på til at indtage området; hvad enten det er på egen hånd, ved lån af udstyr eller gennem guidede ture.

Bemandede heldagsbesøg, primært skoleklasser, der forudbestiller en heldagspakke med naturvejleder, der guider og underviser børnene.

Selvkørende heldagsbesøg med lånt grej, primært skoleklasser, børnehaver og foreninger. Her får pædagoger og lærere et lynkursus online eller ved personligt fremmøde til at bruge stedet, som det fx sker på Københavns Kommunes ubemandede naturværksted Streyf eller på det bemandede Naturcenter Vestamager. Herudover henter de en kasse med grej som fiskestænger og vadere og downloader undervisningsmateriale. Måske er besøget kombineret med et par timer i EnergiCenter Voldparkens nye idrætshal.

Selvbetjente uden særlige krav, primært "strøggæsterne" i form af børnefamilier, bedsteforældre med børnebørn og naturinteresserede, der ønsker at bruge legeplads, købe kaffe i caféen, leje båludstyr og købe brænde i butikken samt opleve Naturbyens formidling på egen hånd.

Naturbyen rummer således en bred brugergruppe, som vil trække på forskellige koncepter. Nogle skoleklasser kan vælge konkrete heldagspakker, og Naturbyen kan fungere som et ekstra klasselokale med fleksible og rummelige faciliteter inde som ude. Lærerne kan formidlingsmæssigt understøttes med udstyr, undervisningsmaterialer og hjælp fra det naturfaglige personale og skovhjelperne. Samlet vil det betyde adgang til gode faciliteter hele året med stor komfort og mindre forberedelsestid for den enkelte underviser.

INDTÆGT VIA FORSKELLIGE KILDER

Surrey Docks Farm har gratis entré, men arbejder på forskellig vis med frivillig brugerbetaling. Alle kan som udgangspunkt besøge stedet uden at skulle bruge penge og kan have en gratis oplevelse. Dertil kan den enkelte vælge at tilkøbe elementer til at udvide oplevelsen, fx dyrefoder til at fodre dyrene på egen hånd, som sælges i butikken. Her sælges ligeledes andre ting, som de besøgende enten kan bruge på stedet eller som de kan tage med hjem, hvilket er alt fra bøger til lejetøj og madvarer i tråd med stedets koncept. Caféen er lille og simpel, men skaber en hyggelig ramme for en kop kaffe og et måltid for familien, hvor flere vælger at sætte sig som del af deres ophold. Ikke mindst er der opsat bøsser til at give frivillige donationer til vedligeholdelse og udvikling af stedet.

KLOGERE PÅ NATUREN

I Naturbyen kan man opleve områdets særlige miljø og den vilde natur samtidig med, at man bliver klogere på den bynære natur .

Stedet er et eksperimentarium, hvor man får ny viden om naturen mens man er i den.

Det skal være et sted, der inspirerer til at man tager noget med hjem – at nye indsigter i vandforurening eller klimasi-kring fx betyder, at man går hjem og gør noget anderledes.

NYSGERRIGHED

I Naturbyen får man en ny oplevelse. Her kan man gå på opdagelse, her kan man undres og her bliver der vækket en nysgerrighed, der skal opfordre til nye oplevelser og ny viden om naturen.

Her bliver man gang på gang overrasket over naturens mange elementer og kompleksitet, hvilket giver grund til at komme på besøg igen og igen.

SÅDAN DRIVES NATURBYEN

I ORGANISERINGEN AF DRIFTEN AF NATURBYEN SKAL DER LÆGGES VÆGT PÅ FØLGENDE PRINCIPPER:

- At visionen for Naturbyen udvikles og realiseres, herunder at der er fokus på både formidling, naturpleje og naturgenopretning.
- At området med Utterslev Mose og den nordligste del af Vestvolden på sigt certificeres som naturpark under Friluftsrådets mærkningsordning Danske Naturparker.
- At lokalsamfundet føler et stærkt ejerskab til naturcentret, fordi Naturbyen er et naturligt samlingspunkt ved lokale arrangementer og som weekendflugtsmål for lokalbefolkningen, og fordi lokale foreninger, skoler og institutioner vil have deres gang i Naturbyen.
- At den faglige drift tænkes ind i et eksisterende naturformidlingsnetværk.
- At bygningsrelaterede driftsopgaver og naturplejeopgaver så vidt muligt varetages af den socialøkonomiske virksomhed, EnergiCenter Voldparken, som har til formål at generere overskud til støtte for aktiviteterne på ECV og samtidig har til hensigt at yde en social indsats i lokalområdet gennem beskæftigelsesrettede tiltag.
- At sikre at alle væsentlige bidragydere er repræsenteret i organiseringen.
- At sikre et tæt samarbejde med relevante politikere og forvaltninger i Københavns Kommune.

EJERSKAB

Byggefeltet for bygningerne på EnergiCenter Voldparken er i dag ejet af Københavns Ejendomme, der ligger under Københavns Kommunes Økonomiforvaltning

Der lægges op til, at Naturbyens bygninger og anlæg ligeledes vil være ejet af Københavns Ejendomme.

DRIFTSORGANISATION

Driften af Naturbyen vil være forankret i Københavns Kommunes Børne- og Ungdomsforvaltning. Især Københavns Naturskole (en del af Afdeling for Bæredygtig Udvikling under kommunens Børne- og Ungdomsforvaltning) ser et stort potentiale i at få Naturbyen ind i sit netværk af naturskoler i Københavnsområdet.

Der kan være et potentiale i at indgå et driftssamarbejde med de nærliggende nabokommuner Gladsaxe, Herlev, Rødovre, Frederiksberg og Gentofte, så også deres børnehave- og folkeskolebørn kan gøre brug af faciliteterne.

Der etableres en bestyrelse for Naturbyen, der repræsenterer nationale interesser som fx Naturstyrelsen, de kommunale interesser i form af repræsentanter fra forvaltningen, samt Brønshøj-Husum Lokaludvalg. Derudover bør det overvejes, om EnergiCenter Voldparken (ved Udviklingsforeningen eller Fonden) skal have en plads i bestyrelsen for at sikre en sammenhængskraft til driften af og brugen af EnergiCenter Voldparken. Det er bestyrelsens opgave at sikre realisering og udvikling af Naturbyens vision samt, at der sikres en økonomisk bæredygtig drift.

NATURBYEN ER EN VIGTIG BRIK I NETVÆRKET AF KØBENHAVNSKE NATURSKOLER

”Københavns Naturskole ser et stort potentiale i en base der både har fokus på den lokale urbane naturvejledning og samtidig har en skarp profil med fokus på de ferske vandes liv og dynamik”, siger Henrik Gretoft, leder af Københavns Kommunes Afdeling for Bæredygtig Udvikling, der blandt andet driver Københavns Naturskole, (kort side 14).

”Med den nye skolereforms grundtanker om den åbne skole er det væsentligt, at skolerne har mulighed for gode udeskolefaciliteter tæt ved hjemskolen, således at også de mindre fag med små timetal kan nå ud og udforske naturen i den nære omverden. Samtidig har vi dog også brug for kraftcentre med en skarp profil, der både hvad angår grej, lokalitet og læringsrige aktiviteter kan specialisere sig og tilbyde mulighed for faglig fordybelse på et højt plan. Naturcenteret i Husum rummer muligheden for at indfri begge disse mål og både komplettere Københavns Naturskoles samlede tilbud og være et værdifuldt aktiv for omegnskommunerne” uddyber Henrik.

Han glæder sig allerede til arbejdet der ligger forude med at gøre visionerne til virkelighed, en proces han betegner som ”absolut spændende!”

TÆT SAMARBEJDE MED DEN SOCIALØKONOMISKE VIRKSOMHED PÅ STEDET

Det vurderes, at der er behov for 4-5 lønnede årsværk til at drive Naturbyens formidlingsmæssige og driftsrelaterede aktiviteter. Der sammensættes en agil driftsorganisation med et par kernemedarbejdere, men derudover vil ressourcer, kompetencer og driftssystemer (fx booking-systemer) blive tænkt på tværs af Københavns Naturskole og EnergiCenter Voldparken:

Det vurderes, at der vil være behov for en centerleder, der er tovholder på formidlings- og naturplejeindsatser, samt også udførende i formidlingen til brugerne. Herudover vil der være behov for ansættelse af en naturvejleder med speciale inden for formidling af den urbane naturformidling. Den faglige profil vil ydermere blive styrket med muligheden for at udveksle faglige medarbejdere med de andre naturskoler under Københavns Naturskole, ligesom studerende (bl.a. biologi- og lærerstuderende) i perioder vil bidrage til formidlingen. (Erfaringer fra Øresundsmiljøskolen viser det store formidlingspotentiale, der er forbundet med at have tilknyttet studentermedhjælpere.)

Den socialøkonomiske virksomhed EnergiCenter Voldparken er i dag en totalløsning ift. driften af EnergiCenter Voldparken. Der etableres et driftssamarbejde med EnergiCenter Voldparkens totalløsning ift. bygningsdrift, cafédrift og naturpleje. Dermed kan der sikres nogle økonomisk og organisatorisk fordelagtige stordriftsfordele.

Ydermere vil en naturhjelperordning bestående af forskellige socialt udsatte grupper og personer uden for arbejdsmarkedet bidrage til fx naturpleje, mindre anlægsprojekter, vedligehold og praktiske forberedelser af de pædagogiske aktivitetsforløb. Rekrutteres der især fra lokalområdet kan Naturbyen og naturen blive en løftestang for lokalområdets socialt udsatte.

Der vil være nogle klare driftssynergier med det lokale miljøarbejde, som Brønshøj-Husum Lokaludvalg har ansvar for. Dette partnerskab vil ikke så meget komme til udtryk i den daglige naturpædagogiske praksis, men derimod fokusere på at få udviklet Naturbyen, så den indfrier sin mission om at være primusmotor for aktiviteter, der styrker den biologiske mangfoldighed og øger borgernes begejstring for at være sammen og skabe sammen.

Herudover er der en forventning om, at områdets foreninger i høj grad vil udvikle et nært forhold til Naturbyen og engagere sig i driften på de tidspunkter, hvor der ikke er naturskoleaktiviteter. Ligeledes vil private aktører og organisationer blive engageret i at bruge Naturbyen som venue for events og arrangementer i weekender og ferier.

Ydermere er det målsætningen, at Naturbyen skal være kendt for at have skabt en god frivillighedskultur omkring driften af Naturbyens byøkologiske faciliteter og i relation til naturplejen af de offentlige arealer. En indsats, der udvikles i tæt samarbejde med Frivilligcenteret på EnergiCenter Voldparken.

FINANSIERING AF DRIFTEN

Det er forventningen, at ca. 75% af omkostningerne til driften af Naturbyen vil kræve en kommunal basisfinansiering, mens de sidste 25% finansieres via fondsfinansierede udviklingsprojekter, udlejning af grej, ture, arrangementer og forløb for privatpersoner, privatskoler og andre ikke-kommunale grupper.

Øhh, der er ikke

SKOVHJÆLPERNE

(I dette prospekt benævnt Naturhjelperne)

Erfaringer fra andre danske naturcentre viser, at etableringen af en skovhjelperordning i et samlet driftsperspektiv bidrager med en væsentlig indsats i relation til såvel de praktiske forberedelser af de pædagogiske aktivitetsforløb som til naturplejen.

Der er i Danmark etableret 12 skovhjelperordninger. Nogle af disse drives af private aktører, andre i form af selvejende institutioner og andre igen har et kommunalt ophæng. Fælles for skovhjelperordningerne er en målsætning om at skabe et meningsfuldt arbejdsliv for mennesker, som enten har en form for funktionsnedsættelse eller på anden måde befinder sig i en marginaliseret situation. Et andet fælles kendetegn er, at skovhjelpernes virke primært er i naturen. Som Mads Madsen fra Amager Skovhjelperne udtaler: "Der sker noget med mennesker, når de kommer ud i den friske luft og bliver stillet over for nogle specielle, men meningsgivende arbejdsopgaver". Udover at de skovhjelperordninger, der eksisterer i tilknytning til naturcentrene, skaber direkte værdi for naturen, bidrager skovhjelperordningerne også til at skabe en landsystemning i kraft af de mange praktiske aktiviteter, som foregår rundt om på arealerne og på værkstederne.

HVAD KOSTER DET AT ETABLERE NATURBYEN?

Det vurderes, at etableringsomkostningerne for Naturbyen vil være på 24 mio. kr. ekskl. moms og inkl. flytning af eksisterende bebyggelse, prædriftsfasen samt etablering af udendørs faciliteter og indendørs formidling. De samlede anlægssomkostninger er beregnet med udgangspunkt i erfaringstal fra udvalgte cases og relevante nøgletal.

Flytning af eksisterende bygning, legeplads og oprydning	kr	500.000
Etablering af nye bygninger, 640 m ²	kr	14.080.000
Indretning af udstilling, 225 m ²	kr	3.375.000
Etablering af Naturbyens udeareal	kr	3.000.000
Etablering af formidlingsposter i den nære natur	kr	150.000
Prædrift	kr	1.500.000
Bygherrerreserve	kr	1.408.000
Samlet anlægssum, ekskl. moms	kr	24.013.000

Desuden bygger budgettet på følgende forudsætninger for bygninger, udendørs arealer og udstilling:

- Den nuværende nødinstitution med legeplads skal flyttes. I budgettet er alene afsat midler til selve flytningen og oprydning på byggegrunden, men ikke til eventuelle relaterede udgifter til erhvervelse/leje af ny grund til institutionen, mm.
- Det samlede byggeareal er på 640 m². Byggeriet er arkitektonisk og materialemæssigt et lokalt vartegn og forventes at koste ca. 22.000 kr. pr. m² inkl. rådgiverhonorarer.
- Den indendørs udstilling er solidt opbygget og dermed vedligeholdelsesreduceret. Udstillingen forventes at kunne etableres for ca. 15.000 kr. pr. m² inkl. rådgiverhonorarer.
- Der er budgetteret med etablering af det udeareal, der ligger i umiddelbar nærhed til Naturbyens bygninger, dvs. naturlegeplads, fiskedamme, aquaponiske byhaver, udekøkken og bålhytter mv. Udearealet er robust opbygget med henblik på at minimere vedligeholdelseskravet og forventes at kunne etableres for ca. 1.200-1.500 pr. m².
- Der lægges op til, at der til en start etableres 1-2 formidlingsposter ved Utterslev Mose og/eller fæstningsskanalen.
- Der etableres et såkaldt bynaturrum finansieret af Friluftsrådet og Københavns Kommunes midler til etablering af byrum i forbindelse med anlæg af Husumforbindelsen.
- Prædriftsfasen indeholder udgifter til projektering og projektudvikling v. Københavns Kommune samt ansættelse af Naturbyens leder ca. ½ år, inden stedet er i fuld drift.
- Bygherrerreserven er budgetteret til 10 % af anlægssomkostningerne, hvilket svarer til 1,4 mio. kr. ekskl. moms.

DET VIDERE ARBEJDE

Fra idé til realisering

Dette forprojekt har haft fokus på at etablere og kvalificere en bæredygtig forretningsmodel for Naturbyen med fokus på idé- og konceptudvikling, en overordnet plan for stedets fysiske rammer og skitsering af en foreløbig driftsmodel.

FREMADRETTET VIL FØLGENDE FASER GÅ FORUD FOR EN REALISERING AF PROJEKTET:

Fase 1: Planlægning og finansiering

- Bevilling til støtte af anlægsomkostninger fra Københavns Kommune (primært naturskolefunktioner)
- Fundraising blandt fonde til udstillingsselementer, udendørs formidlingsstøttepunkter og udstyr
- Driftstilsagn fra Københavns Kommune og evt. fra nabokommuner
- Fundraising til naturvejledning
- Etablering af organisation og partnerskaber

Fase 2: Program og plangrundlag

- Projektudvikling med udbud af rådgivning
- Sikring af plangrundlag og videreudvikling af dispositionsforslag for bynaturcenter og formidlingsområde
- Byggeprogram (eller evt. konkurrenceprogram)
- Præcisering af anlægs- og driftsbudgetter
- Tillæg til lokalplan
- Tekniske forundersøgelser

Fase 3: Design og entrepriseudbud

- Evt. konkurrence gennemføres på baggrund af plangrundlag, program og tekniske forundersøgelser
- Projektering og udbudsstrategi
- Myndighedsbehandling
- Entrepriseudbud

Fase 4: Anlæg

- Byggeriet gennemføres

Fase 5: Idriftsættelse

- Prædrift: Sideløbende med byggeriet forberedes driften af Naturbyen med indgåelse af aftaler, ansættelser, indkøb, mm.
- Idriftsættelse med etablering af udstyr, møbler og fast inventar i bygninger og depoter

KOORDINERING MED ANDRE UDVIKLINGSTILTAG

Udviklingen af Naturbyen er sket og sker i tæt koordinering med andre planer og udviklingstiltag i området, så der sikres så stor sammenhængskraft som muligt. Det drejer sig bl.a. om: Kommuneplanen (pt. kommuneplansstrategien), Bydelsplanen for Brønshøj-Husum (2013), Tingbjerg/Husum Udviklingsplan (2011), Byudviklingsplan for Tingbjerg-Husum (under udarbejdelse, forventes færdig foråret 2015), Københavns kommunens aktuelle og kommende miljøpolitik, Strategi for et Grønnere København (udarbejdes i 2015 og skal blandt andet erstatte Strategi for biologisk mangfoldighed og Frivillighed i det Fri), Københavns Kommunes vandhandleplan - Den Blå By, Københavns Kommunes Sundhedspolitik Nyd Livet, Københavns Naturskoles urbane naturskolestrategi, Pleje- og anlægsplan for Vestvolden, Pleje- og udviklingsplan for Utterslev Mose samt de boligsociale helhedsplaner i Husum og Tingbjerg.

”Byens bedste legeplads skal være en udflugtslegeplads med et tema fx natur, vand eller bevægelse. Den skal udfordre både børn og voksne og tiltrække besøgende fra hele København og omegn. Byens bedste legeplads skal bidrage til beboernes stolthed og være beemandet, fordi det giver tryghed.”

Uddrag fra København Kommunes udviklingsplan for

Tingbjerg/Husum fra 2011

NUVÆRENDE INTERESSENER OG SAMARBEJDSPARTNERE

I forbindelse med udarbejdelse af forprojektet har projektteamet været i dialog med en lang række aktører som har spillet og vil komme til at spille en vigtig rolle i udviklingen af Naturbyens faciliteter og aktiviteter.

- Brønshøj Husum Lokaludvalg
- Børne- og Ungdomsforvaltningen: Afd. for Bæredygtig Udvikling / Københavns Naturskole
- Børne- og Ungdomsforvaltningen: Område Brønshøj - Vanløse
- Teknik- og Miljøforvaltningen: Byens Drift
- Sundheds- og Omsorgsforvaltningen: Områdekantor Vanløse Brønshøj Husum
- Økonomiforvaltningen: Center for Byudvikling
- EnergiCenter Voldparken (Fonden, Udviklingsforeningen og Aktivitetsforeningen)
- Friluftsrådet
- Frivilligcentret på EnergiCenter Voldparken
- Red barnet: Oplevelsesklubber
- Spejderne - Brønshøj Husum Gruppe
- Husum For Alle – boligsocial helhedsplan
- Områdesekretariatet i Tingbjerg
- Sjællandske Sports- og Lystfiskerforeningers Samarbejdsudvalg
- Statens Naturhistoriske Museum
- Naturstyrelsen
- Center for Friluftsliv – Københavns Universitet
- Ministeriet for By- Bolig og Landdistrikter

FLERE SAMARBEJDSPARTNERE SØGES

Naturbyen kan realiseres med den rette organisation, nye samarbejdsrelationer samt en målrettet indsats for at tilvejebringe finansiering til de anbefalede løsninger og aktiviteter.

DERFOR SØGER BRØNSHØJ-HUSUM LOKALUDVALG:

- Samarbejdspartnere – både private og offentlige aktører - der vil være med til at udvikle Naturbyen og bruge stedet som platform for aktiviteter og arrangementer i weekenderne.
- Bidragsydere, som vil bidrage til at finansiere den fysiske realisering af Naturbyen og/eller bidrage til driften af centeret i form af støtte til fx naturvejledning, sociale beskæftigelsesprojekter, mm.

ANDRE AKTØRER I NATURVEJLEDNINGEN

Erfaringer fra en række succesfulde naturformidlingsprojekter viser, at samarbejde mellem naturvejledere og andre, specielt kommercielle aktører kan tiltrække helt nye målgrupper, sikre en bedre økonomi, tjene som brand og højne kvaliteten i naturvejledningen. Erfaringer viser også, at det er vigtigt at inddrage de kommercielle aktører tidligt i projektudvikling, for at sikre sig at deres kompetencer kommer tidligt i spil og der skabes et holdbart partnerskab om fx catering, eller markedsføring, som sikrer en bedre økonomi. Ligeledes opbygges en ejerskabsfølelse, som senere kan bruges hvis fx markedsføringen er stor nok til, at den kan outsources.

Et eksempel som bygger på et stærkt samarbejde og god markedsføring er sort safari. I dag kender næsten alle til sortsafari i Vadehavet, hvor man kan opleve enorme stæreflokke, guidet af en traditionel naturvejleder. Iver Grams firma Sort Safari startede sort safari-ture i 1970'erne og gennem årene er turene blevet en velkendt og attraktiv forlystelse, som især har haft stor brandingmæssig succes. Sortsafari har haft stor succes med, at tilbyde andre aktiviteter, såsom sælsafari og østerssafari, som blev promoveret gennem sortsafari-ture. Herudover bygger succesken også på et stærkt samarbejde mellem forskellige aktører, blandt andet Naturstyrelsen, Dansk Ornitologisk Forening og Fugleværnsfonden.

SANSELIGHED

I Naturbyen handler det om at mærke naturen på egen krop og ikke blot at se på den.

Her kan man gå på oplevelse i det kendte - udforske, røre, smage den natur, der omgiver mange af os til daglig, og opnå nye indsigter, som vi kan tage med os videre.

NATURBYEN

Naturbyen er navnet på det bynaturcenter som Brønshøj-Husum Lokaludvalg foreslår etableret lige der hvor naturområderne Utterslev Mose, Vestvolden og byområderne Tingbjerg, Husum og Brønshøj mødes.

Dette prospekt rummer i ord og billeder beskrivelser af Naturbyens værdier, profil, formål, aktiviteter, fysiske rammer samt vurderinger omkring etablering og drift.

